

DOOR ANITA JOOSTEN EN TESSA KUIJL, BEIDEN LID VAN DE COMMISSIE ALM VAN CFA SOCIETY VBA NETHERLANDS

COLUMN

Scenariodenken: wat brengt het ons?

De toekomst is onzeker, veel scenario's voor groei, rente en rendementen zijn denkbaar. Hoe ga je hier als pensioenfonds of verzekeraar mee om? Op het ALM-congres van CFA Society VBA Netherlands dat op 1 november plaatsvond, werd dit onderwerp uitgebreid besproken.

Scenariodenken wordt al decennialang toegepast door organisaties voor strategische planning. Op het congres van CFA Society VBA Netherlands in april werd al stilgestaan bij de 'systemic change', en de impact van ontwikkelingen als Blockchain, EMIR en consolidatie in de financiële sector die we van dichtbij meemaken. Daarnaast groeit de aandacht voor de impact van globale en algemeen maatschappelijke ontwikkelingen bij pensioenfondsen en verzekeraars. Gedreven door wereldwijde politieke spanningen, technologische innovatie, demografische ontwikkelingen, klimaatverandering, et cetera.

Het jaarlijkse ALM-congres van CFA Society VBA Netherlands stond in het teken van het thema 'scenariodenken'. Daniel Erasmus (DTN) introduceerde innovatieve technieken op het gebied van big data analytics die het proces van scenario ondersteunen. Efficiënte en snelle analyse van enorme hoeveelheden digitale data kunnen beleggers helpen wereldwijde trends te identificeren, om hier tijdig op te kunnen anticiperen. Specifiek het scenario van klimaatverandering stond centraal in de presentatie van Lisa Eichler en Willemijn Verdegaal (Ortec Finance). Hun onderzoek wijst uit dat opwarming van de aarde een fors negatieve impact kan hebben op de economie en financiële markten. In welke mate is het beleid van pensioenfondsen en verzekeraars robuust voor deze risico's?

Bij Philips Pensioenfonds wordt scenariodenken mede ondersteund vanuit macro-economisch perspectief door Gabriel Stein (Stein Brothers). Wat is de impact van vergrijzing en de mogelijke consequentie voor rentes en inflatie? Wat gebeurt er in een scenario waarin de eurozone uiteenvalt, of wanneer de enorm gestegen schuldenberg de mate waarin centrale banken

onafhankelijk beleid kunnen voeren, aantast? Van een short list met de meest relevante wereldbeelden formuleert Philips Pensioenfonds kwantitatieve aannames en analyseert deze in de ALM-studie. Voornaamste punt van discussie dat Anita Joosten (Philips Pensioenfonds) voorlegde aan het publiek is de vraag 'wat kun je concreet met verschillende wereldbeelden?' De mening van het publiek is verdeeld: van 'thinking tool' voor meer risicobewustzijn tot daadwerkelijke beïnvloeding van het beleid.

Pensioenfonds PGB zet scenariodenken in om te voorkomen dat het fonds zijn doelstellingen niet haalt, aldus Jeroen Rijk. Onder andere door dynamische balanssturing, afhankelijk van waarderingen en momentum op markten. In dit proces is het cruciaal om het bestuur te betrekken en op te leiden om hier ook daadwerkelijk op te kunnen acteren. Stef Vermeulen (PGGM) benadrukte de relevantie van scenariodenken in de ALM-studie voor inzicht en bewustwording van het bestuur. Maar, zowel aan de bestuurstafel als bij ALM-adviseurs moet je oppassen voor 'behavioural biases'. Hiermee rekening houden in de ALM-cyclus is dan ook van belang. Volgens Thomas van Galen (Cardano) zijn de biases in ons eigen gedrag veelal de roze olifant in de kamer. Van overconfidence, tot confirmation bias en status-quo bias.

Gedurende het congres blijkt er consensus dat scenariodenken het risicobewustzijn bevordert door het proces van identificeren, kwantificeren en analyseren van wereldbeelden. De rol van scenariodenken in de besluitvorming is minder evident. Wellicht is dit het gevolg van status-quo bias richting het basiswereldbeeld? Reden te over om scenariodenken ook in de toekomst verder te blijven ontrafelen. «